

ARXIU HISTÒRIC DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA

Margarita Wirsing i el seu temps

Una dona amb una vida i un esperit molt més enllà de l'època que li va tocar viure

Apassionada, curiosa, inquieta i compromesa amb els esdeveniments culturals, polítics i socials de la seva època, va exercir com a professora a l'ensenyament mitjà, i va començar als anys cinquanta la seva tasca periodística al setmanari *Àncora*, de Sant Feliu de Guíxols, on vivia.

OLGA MOROTE > TEXT

>> *Margarita Wirsing Bordas (Sant Feliu de Guíxols, 1911- Barcelona, 1995).*

Margarita Wirsing Bordas va ser una dona molt compromesa amb la vida cultural, política i social de Sant Feliu de Guíxols, població on va viure des que hi va néixer, l'any 1911, fins que va marxar a Barcelona l'any 1972 per motius laborals. La recorden com una dona intel·ligent, culta, elegant, emprenedora i receptiva. Molt receptiva quan es tractava de portar a terme nous reptes que podien contribuir a millorar i donar a conèixer la societat que l'envoltava. De pare alemany, que va arribar a Sant Feliu per treballar en el negoci del suro, i mare guixolenc, el seu interès pels estudis la va portar a cursar la carrera de Física i Química a la Universitat de Barcelona (1928-1933) i es convertí en la primera dona llicenciada en aquesta temàtica a l'Estat espanyol. De seguida va començar a exercir com a professora de matemàtiques i física i química al Col·legi Subvencionat de Segon Ensenyament de la població guixolenc, situat a l'actual plaça del Mercat. Durant la Guerra

Civil en va ser la comissària directora. En aquest període es va implicar en l'organització d'actes d'homenatge a l'Exèrcit Popular i va manifestar-se a favor de les llibertats dels pobles. Aquests fets la van portar a partir dos consells de guerra, a partir dels quals va ser inhabilitada dos anys per a l'exercici de l'ensenyament, tant públic com privat. Amb els anys, però, tornarà a exercir i serà una de les persones impulsores del nou centre d'ensenyament mitjà (1965), l'actual institut Sant Elm.

La seva *Àncora*

En els anys difícils va seguir endavant, pendent dels esdeveniments que s'anaven produint a la seva ciutat. Un d'aquests va ser l'inici d'una revista de caire esportiu anomenada *Chut* (30 d'octubre de 1947 - 24 de novembre de 1949), de quatre pàgines, fundada per Enric Descayre i uns amics, que seria l'embrió del futur setmanari *Àncora*, que ja va aparèixer amb aquest nom l'1 de desembre de 1949, amb més pàgines i temes diversos. Al cap d'un temps, Descayre

Va ser la primera dona llicenciada en Física i Química (UB, 1928-1933) a l'Estat espanyol

ARXIU PERSONAL LLUÍS PALAHÍ

es va traslladar a Barcelona i Joaquim Janó el va succeir. Però les dificultats per mantenir la publicació eren un fet evident. La Margarita Wirsing se'n va assabentar i va convocar, a casa seva, al carrer Capmany 26, les deu persones que hi col·laboraven desinteressadament. La revista *Àncora* havia de continuar. Van acordar posar 100 pessetes cadascú per ajudar al seu manteniment. M'ho explicava emocionat, a la seva casa de Sant Feliu, l'única persona supervivent de les que van mantenir la continuïtat del setmanari: en Lluís Palahí, que en va ser l'administrador a finals dels anys cinquanta i hi va començar a escriure l'any 1953. Com un nou repte, la Margarita Wirsing va començar a escriure a *Àncora*. En va ser la redactora en cap l'any 1956 i més tard la directora, des de 1961 fins al 1972. Decidida i engrescadora, sabia cohesionar la gent del seu voltant amb el seu caràcter obert i la seva forta personalitat. Ningú no cobrava per la seva col·laboració. Les reunions eren setmanals i es feien a casa seva, mentre que la casa d'en Lluís Palahí feia de

magatzem. Hi anaven un cop per setmana un parell de col·laboradors per fer els paquets i portar-los a Correus. El setmanari valia tres pessetes i tenia una bona acollida entre la població.

Ens trobem davant una dona apassionada i tenaç. Professora, conferenciant i articulista. Va publicar al *Diari de Barcelona* i a la *Revista de S'Agaró*. I a la seva estimada *Àncora*: hi escrivia articles de tot tipus, que signava amb el pseudònim L. D'Andraitx. A tall d'exemple, el 24 de desembre de 1954, a la secció «*Correo de las letras*», fa la crítica de la novel·la de Fèlix Cucurull *L'últim combat*, núm. 5 de la Col·lecció Lletres. El 14 de febrer de 1957 publica *Otra vez*: «*Otra vez levantaron alas las ramas negras. Otra vez acudió el viento a transformar cada pétalo en vela blanca de ilusión*». El 18 d'abril del mateix any, a la secció «*Correo de las letras*», escriu sobre l'obra *Historia de Cristo*, de Giovanni Papini. És un estudi dels Evangelis, i ella en fa la crítica. El 20 de juny publica «*La extraña moda del*

>> *L'equip de redacció d'Àncora a casa de la directora, al carrer Capmany, l'any 1953. A la fotografia: Margarita Wirsing, Alexandre Grau, Joaquim Gruart, Lluís Palahí, Narcís Masferrer, Ramon Gruartmoner, Claudi Isern, també director i pare de l'actual director, Joaquim Genó, Enric Figueras i Francesc Callicó.*

Recorden Margarita Wirsing com una dona intel·ligent, culta, elegant, emprenedora i receptiva

ARXIU MUNICIPAL DE SANT FELIU DE GUÍXOLS [FONS ENRIC FIGUERAS RIBAS]

ARXIU MUNICIPAL DE SANT FELIU DE GUÍXOLS

>> *Trobada informal del grup de redactors del setmanari Àncora a l'ermita del Remei, el 1960. D'esquerra a dreta: Joaquim Grau, Alexandre Grau, Lluís Palahi Xargay, Margarita Wirsing, Claudi Isern, Francesc Callicó, Francesc Illes, Narcís Masferrer, Ramon Gruartmoner i Enric Figueras. A la dreta, Margarita Wirsing amb el ministre d'Informació i Turisme Manuel Fraga a l'hostal La Gavina de s'Agaró, el 1963.*

Psicodrama», article en què critica les teories del nord-americà Stuart Chase, fervent defensor de l'Institut Psicodramàtic, fundat l'any 1927 per un metge d'origen austríac, segons les quals incitava a eliminar els possibles fracassos en les pròpies vides, assajant prèviament els probables esdeveniments que podien sorgir perquè, segons Chase, l'home fracassa davant dels imprevistos per manca de preparació psicològica suficient. El 29 d'agost escriu sobre *Girona, Auca de Somnis*, de Tomàs Roig i Llop, pare de l'escriptora Montserrat Roig: «*Pero en ningún libro hemos sabido encontrar la ternura, la vibrante emoción de la pluma de Tomás Roig y Llop al ofrecernos sus recuerdos de infancia. En este libro se nos da el alma de la ciudad, honda, profunda, infinitamente pura, a través de la nostalgia del alma del propio autor*». El 3 d'octubre, *Tardor*: «*Sota un cirerer ajagut, pont sobre dues ribes, brolla i salta una cascada. I en l'espill de l'escorça de l'arbre, passa el riu amb taques de llum. La remor i el cant de l'aigua, sobre el meu cos. Jo, sobre la roca, pilot de naufragis*».

Wirsing en el record

Als anys noranta, ja des de Barcelona, va seguir enviant els seus articles per al setmanari *Àncora*. A la secció «El racó de la ciència» escrivia sobre experiments que es feien a l'època. A una altra secció, l'anomenada «Símbols i raons», el 4 d'abril de 1990 va escriure «Rèquiem per Bruno Bettelheim», mestre d'origen austríac i vella família jueva, que va morir als 87 anys després de molts anys de dedicació a l'estudi dels infants autistes. El 16 d'abril publica «Clavat en un replà»; el 23 de setembre, «Plorar sense llàgrimes». Pocs dies abans de morir, va poder veure publicat el seu llibre *Volves. Crònica d'un any* (1993-1994), dedicat a tots els qui estimava. Margarita Wirsing en el record. Els bells records sobre una dona que el 24 de desembre de 1937 escrivia: «(...) Que no mori mai en vosaltres l'afany a uns coneixements més amplis i millors! Conreant l'esperit, us fareu membres predilectes de la societat del demà. D'aquest demà més humà i més digne, que tots esperem ple de promeses (...)».

Olga Morote és professora i escriptora.

Decidida i engrescadora, sabia cohesionar la gent del seu voltant amb el seu caràcter obert i la seva forta personalitat